N°. 96. A°. 1834.

DINGSDAG, DEN 2den DECEMBER.

NIEUWE
SURINAAMSCHE COURANT
EN
LETTERKUNDIG DAGBLAD.

De plagen van het tegenwoordig Maatschappelijk Leven.

II.

Het tijdperk van 1815 tot 1830 is merkwaardig voor den geschiedvorscher, die den oorsprong en de ontwikkeling der gebeurtenissen, welke op dat tijdperk gevolgd zijn, naspoort om deze uit een wijsgeerig oogpunt te beschouwen. Het was het tijdperk der *philantropen*. Ieder die op het zoogenaamde tooneel der *beweging* trad, huldigde zich in het kleed der zuivere menschenliefde en onbaatzuchtigheid. In den waas van nieuwe begrippen wisten zij de zinnen hunner hoorders en aanschouwers zoodanig te begoochelen, dat geen der [illegible] de drijfkracht dezer algemeene beweging naar eene theoretische wereld, naar eene fantastische zamenleving bespeurde. Wie herinnert zich niet, die schoone honingzoete vertoogen, tegen de staatsuitgaven, de bezoldiging der ambtenaren, in een woord, tegen alles wat het werktuig eener welgeregelde huishouding van staat in leven en in beweging moet houden. Naar het zeggen der toenmalige groote en kleine opposanten, leden der groote beweging, voorstanders van regt en waarheid, van licht, vrijheid en beschaving, de hemel weet niet van al wat meer — konde eene staatshuishouding alleen door *principes* bestuurd worden. Van daar, dat zij alles tot principes zochten te herleiden. Wanneer wij, om voorbeelden bij te brengen, in onzen beperkten kring een oog slaan, dan behoeven wij niet verre te zoeken, omdat wij in die voorbeelden de zuivere navolging en weerkaatsing van hetgeen elders, in naburige rijken, voorviel vinden. De philantropen *Lebeau*, *Rogier*, *van de Weyer*, *Jottrand*, *Claes*, *Roussel*, *Levae*, en zoo vele andere organen der toenmalige bewegingspartij in ons koningrijk; allen arme duivels, die het schamele brood, naar de Godspraak in het paradijs der eerste menschheid, moesten verdienen, gaven, van af hunne leerstoelen, het voorbeeld der nederigheid en naauwberekende zuinigheid die zij wilden ingevoerd hebben. De schitterende kleedingen, die uitwendige pracht, in alles wat van boven uitging; die ongelijkheid in de rangen van het maatschappelijk leven; die stroomen gelds, die, altijd in beweging, naar de schatkist van den staat en van daar wederom onder de menigte vloeiden, en de weelde in alle de takken der maatschappij, na de kunsten, wetenschappen en de volksnijverheid, tot voeding verstrekt te hebben, deed toenemen, — dat alles was in hunne oogen het slijk, waarmede hunne overheerlijke beginselen bezoedeld werden. Als *Diogenessen* vegeteerden die nieuwe wijsgeeren in niet veel grootere ruimte, dan de woonplaats van *Antisthenes* leerling, die door zijn overdreven cynismus zoo vermaard is geworden. Het is waar, de ijzeren wet der noodzakelijkheid had hen wel tot nederigheid, en vele van hen tot nooddruft verwezen, doch ook des te sublimer waren zij in hunne verachting van het blinkende metaal, dat, naar hun gevoelen, het licht der waarheid, der vrijheid en van het regt, onderdrukte, en dat de zuivere begrippen eener louter ideale staatshuishouding verbande. Het brooze bestaan dier menschenvrienden, wier gescheurde en versleten kleederen de getuigen waren, dat de zuinigheid in hunne eerste behoeften voorzat, moest wel, door hunne aanhoorders *à tant par ligne*, onderhouden worden; — maar wie wierp niet gaarne eene beete brood aan die uitgehongerde verdedigers der regten van den mensch, die, met zooveel kracht van redenering, *alles* tot zelfs de *honger* — de plaag der wijsgeeren van dien stempel — tot een *principe* wilden herleiden.

De groote menigte, zoo vatbaar door de indrukken van het oogenblik, vond dat alles overheerlijk; en alhoewel het voor hen duister was, dat zulke denkbeelden weligt haar oorsprong in hongerige magen vonden, vermoedde zij, dat het duizendjarige rijk met de regering dier onbaatzuchtige leeraars was aangebroken.

Gaan wij nu een weinig verder, om het resultaat van een vierjarig bestuur dezer philantropen te overzien. Thans hebben zij zich in het verachtelijk slijk en in het vurige metaal gewenteld, en van welken kant men ze nu ook beziet, overal zijn zij er mede besmet. Wie had het kunnen gelooven, dat zij aan het roer van den staat gezeten, met zooveel hardnekkigheid zouden kniebelen met degenen, die hunne vroegere leerstoelen hebben ingenomen, over het voorwerp hunner voormalige wijsgeerige verachting; wie zou gezegd hebben, dat de geheime beweegoorzaak van al hun doen en laten *was het Geld!*

Ja, hoe wij het vraagstuk ook keeren en wenden, altijd worden wij terug gevoerd, tot de eerste Europesche plaag, waarbij die van Egypte niet te vergelijken is: *de onverzadelijke gelddorst!*

Hecht dan nog geloof aan die heerlijke principes, die uwe in lompen gekleede leeraars u voorhouden, en die u eene wereld van schitterende theoriën beloven, — wanneer gij s'ochtends de Cours wilt trekken, om uwe philantropen in geborduurde kleederen te steken en in prachtige rijtuigen te zitten. Ziet gij ginds die schitterende equipage, met vier fraaije Meklenburgers, in blinkende pracht niet heen snellen? Op de zachte zijden kussens rust een klein tenger, nietig mannetje, dat men naauwelijks erkennen kan, onder het schemeren van het goud en edelgesteente, dat zijne borst bedekt, en die met een oog van verachting op den nederigen voetganger nederziet; wiens borst van hoogmoed zwelt, wanneer de donderende stem van den kamerwaarder, door de vleugeldeuren van het vorstelijke kabinet, zijn naam en titels, aankondigt; dat is *Silvanus van de Weyer*, die in Augustus 1830, in eene gescheurde kiel gekleed, de Hollandsche troepen en tevens een deurwaarder die hem met eene zijner geprotesteerde wissels van *f* 50 in den zak op de hielen volgde, ontvlugtte; die de hooge ambtenaren van den staat blinkende ellendelingen, bloedzuigers van het volk noemde, en die hij wenschte, dat in eene grondwettige huishouding eene republikeinsche eenvoudigheid moest voorzitten; die het hoofd van den staat tot een misdaad aanwreef de hooge bezoldigingen, die aan de afgezanten aan vreemde hoven gegeven werden, en die de eenvoudigheid van eenen *Franklin* als tegenhanger durfde aanhalen.

Ziet gij die prachtige kamer, waarin Oostersche weelde, met de kostbaarste voortbrengselen van Europesche Nijverheid wedijveren? dat is de receptie kamer van eenen *Rogier*, die in Augustus 1830, *zeven franks* moest leenen, om eens regt lustig, mede te eten en te drinken op het welgelukken der philantropische principes, zijner tafelgezellen, *à sept francs par tete* (liberaal diner op den 24sten Augustus 1830, in het *hotel de la paix* te Brussel). Dat was de man, die in het vroeger aangehaalde tijdperk, alle rangen en standen wilde nivelleren, met eene echt republikeinsche eenvoudigheid en zuinigheid!

Wie is dat trotsch opgeblazen wezen, te midden van buigende vleijers en lakeijen, die met eene pennenstreek, twintig burgers het grondgebied ontzegt en verbant, terwijl hij gelijktijdig het bevel aan de regterlijke magt teekent, om eene geheele bende koninklijke plunderaars en dieven vrij te spreken en aan de straf der geregtigheid te onttrekken? Dat is

de teomeloze, hongerige redacteur van een dagblad van 800 abonnementen; de verdediger van *Fontan*, de hevigste voorstander der *ministeriele verantwoordelijkheid*: de thans zoo prachtige *Lebeau*!

Het geld! het geld! het geld! niets dan het geld is de hoofdbron, de moteur van alles. Gij hebt ze met geld overladen, en alzoo een tokaas gevormd, voor alle die hongerige magen van geheel Europa. Zeden, godsdienst, nationaliteit, alles, wat de maatschappij doet leven en te zamen houdt, wat ons zedelijk bestaan voedt, wat ons voor een beter leven voorbereidt, wat volksdeugden koestert, wat ons geloof bindt, in een woord, alle de banden van het maatschappelijk leven, van het gezellig verkeer, hebben de revolutien, en alzoo uw eigen handenwerk, onderworpen aan de despotische heerschappij van het geld! Het zedelijke verband tusschen vorsten en volken is verbroken: het geld heeft zich tusschen den troon en het volk geplaatst: *beiden zijn voor den meestbiedende te koop.*

NIEUWSTIJDINGEN.

West-Indien.

PARAMARIBO, 30 November. In eene der Curaçaosche Couranten, leest men het volgende *over de toestand der godsdienstige verlichting in Zuid-Amerika.*

In de grondwet voor de Republiek van Columbia, te Cucuta opgesteld, was het artikel over de godsdienst weggelaten. Na de scheiding tusschen Venezuela en Nieuw Grenada nam deze laatste staat eene zeer anti-liberale konstitutie aan, daar in dezelve de roomsche godsdienst de heerschende werd gemaakt, en de vrije godsdienstoefening van andere gezindheden verboden was. Van daar is het dat vreemdelingen, die zich in Nieuw Granada wilden nederzetten, zich voor roomschgezinden moesten uitgeven, als wanneer zij niet verder wegens de religie lastig gevallen werden.

Wij vernemen echter dat alle discussien in het kongres van Venezuela wegens de vrijheid van godsdienst, alsmede de besluiten van dit kongres desaangaande, in de Couranten van Nieuw Granada zijn overgenomen.

Het is te hopen dat deze redeneringen van kundige en verlichte mannen een gunstigen invloed zullen hebben op de lezers, en dat zij geholpen door de zucht tot navolging, zullen medewerken om het kongres van Nieuw Granada over te halen ten einde even zulke liberale wetten aangaande de godsdienstvrijheid uit te vaardigen, als dat van Venezuela heeft gedaan.

Het is waar dat de roomsch katolijke godsdienst, waar zij niet door den geest der wijsbegeerte gewijzigd wordt, thans eene hinderpaal is voor de bevolking en beschaving van Amerika. Zij belet dat nijverige vreemdelingen zich aldaar nederzetten, zij heeft in Mexico een bloedigen burger oorlog verwekt; en zij houdt den menschelijken geest in slaap. Doch daarentegen heeft zij in vorige tijden de bevolking en beschaving van Amerika zeer bevorderd. Vrome zendelingen bezield met eenen heiligen ijver om het Christendom voort te planten, waagden zich onder de woeste indiaansche stammen, waar geen koopman zijn leven zou gewaagd hebben. Zoo is het thans nog op Nieuw Zeeland. Geen handelaar zou zich daar durven nederzetten, terwijl er de engelsche zendeling en het evangelie van Christus verkondigen aan menschen, die zij dagelijks hun evenmensch zien slagten en op eten even zoo wij met het rundvee doen.(*) Doch deze zendelingen banen er den weg voor den handelaar. Is het hun gelukt een indiaansche stam tot het christendom over te halen, dan durft de handelaar zich onder hen nederzetten en hen aanmoedigen om den landbouw uit te oefenen, ten einde hun gelegenheid te geven om de voortbrengselen hunns gronds tegen europische fabriekaten te verwisselen.

De katolijke zendeling in Amerika waagde het insgelijks in de bosschen door te dringen en aldaar de indianen op te zoeken — Hij zocht door geschenken hun vertrouwen te winnen en hen tot zijne godsdienst over te halen. Daar, waar de Spanjaarden de overhand hadden, geschiedde de uitbreiding van het Christendom door middel van het zwaard, als overtuiging niet kon baten. Men zegt dat de kerkpracht, die bij de roomschgezinden plaats heeft, de wilde volken geschikter maakt voor de aanneming van het Christendom, dan de eenvoudigheid der protestantsche eerdienst; dat is misschien waar, doch het protestantismus heeft ook in een ander opzigt veel ten zijne gunste, dat het catholicismus niet heeft.

Zoodra de katolijke zendeling de indianen om zich verzameld en een tot het Christendom bekeerd, ontstond er een zendelings post of missie. In de kerken dezer missien hingen gewoonlijk onder anderen twee schilderijen. De eene verbeelde den hemel waar de geloovige indianen zich bevonden. Op de andere stond de duivel afgebeeld die de ongeloovige indianen bij de haren naar de hel sleepte. Deze beelden werken krachtig op hunne zinnen.

De muzijk is ook een krachtig middel geweest om zielen voor het Christendom te winnen. Maar het doel heeft het middel geheiligd. De indianen, welke eenmaal Christen zijn, blijven zulks voor alle volgende eeuwen.

Hier zetteden zich nu europische handelaars neder, landbouwers, ambtenaren, handwerkslieden enz., die zich met de indianen vermengden en de missie werd een spaansch dorp.

Ondertusschen drongen deze zendelingen al dieper landwaarts in, vormden nieuwe missies, die ten loop des tijds in dorpen en eindelijk in steden veranderd werden. En dit is volgens Von Humbolt, de oorsprong van alle spaansche steden en dorpen in Amerika.

Aan de wezenstrekken der inboorlingen dier plaatsen, zelfs die van groote steden, ziet men dat zij meer indiaansch dan kastiliaansch bloed in hunne aderen hebben. — Op andere plaatsen, die onvruchtbaar en weinig bevolkt zijn, ziet men de indiaansche afkomst nog sterker aan de gelaatstrekken, wijl er maar weinige europeanen, die koopieden of ambtenaren waren zich aldaar onder de indianen hebben nedergezet. De europesche spanjaarden gaven aan het vruchtbaar Caraccas, het rijk Mexico en Lima als woonoord, den voorkeur boven die barre streken.

Het katolicismus had dus vele verdiensten in de bevolking en beschaving van Amerika, toen het nog door wilde volken bewoond werd, maar tegenwoordig, nu de mensch aldaar een tamelijk hoogen trap van beschaving heeft bereikt, is het nadeelig voor de verdere ontwikkeling van den menschelijken geest geworden, zoo het onder hare oude vormen blijft bestaan. — Dit heeft het kongres van Venezuela en dat van Mexiko insgelijks ingezien. Zij willen de katolijke godsdienst niet vervangen hebben door het ongeloof dat nog grooter pest is dan het bijgeloof; zij willen de godsdienst hunner vaderen niet verlaten maar dezelve hervormen, dezelve van de misbruiken en ongerijmdheden zuiveren. In dit gewigtig werk zijn zij begonnen met het vernietigen der kloosters, het afschaffen der tienden, de geestelijkheid afhankelijk te maken van de wereldlijke magt en het afschaffen van overtollige feestdagen. Gaat de ontworpene kerkhervormings-wet in het kongres van Venezuela door, dan is niet alleen de gedwongene echteloosheid der priesters vernietigd, maar zelfs het huwelijk onder hen aangemoedigd en de nationale kerk onafhankelijk gemaakt van Rome. Hierbij kan nog de kerkhervorming niet blijven stilstaan. Zoo denkt ook de katolijke geestelijkheid in Silesien. De latijnsche taal, die niemand verstaat, moet vervangen worden door de nationale taal bij de openlijke godsdienstoefening en het kerkgezang moet ook onder de leden ingevoerd worden.

Het is te wenschen dat het kongres van Venezuela moge slagen in deszelfs weldadige oogmerken. Wij kunnen op regtmatige gronden verwachten dat de Voorzienigheid dezelven zal bijstaan in de pogingen die zij aanwenden om het heil te bevorderen der kerk, die door Christus op deze aarde is gesticht; en dat de magt der hel of des bijgeloofs deze kerk op nieuw zal overweldigen.

Met weemoed zien wij in Mexiko de duisternis op nieuw op het licht, het bijgeloof op het gezond verstand zegepralen; maar de Voorzienigheid laat somwijls het kwade toe, op dat er een heerlijker goed zal uit voortkomen. Hoe hopeloos was dikwijls de zaak der Nederlanders in derzelver tachtigjarigen worstelstrijd met Spanje, doch de zegepraal was des te luisterijker. De val van Missolonghi wekte de belangstelling op door geheel Europa voor de Grieken en had de verlossing van Griekenland ten gevolge. De liberalen in Mexiko geven daarom de hoop niet op: hunne zaak is die van het regt en zal en moet eens zegevieren.

* De zendeling Marsden heeft bij hen de meeste verdiensten en verdient met regt den naam van Apostel van Nieuw Zeeland.

Groot-Brittannie.

LONDEN, 19 September. De laatste berigten uit Bogota, luiden als volgt: De werkzaamheden van het Congres gaan geregeld voort, maar zijn nog niet van eenen aard, dat zij eenige uitkomst, der mededeeling waard, kunnen opleveren.

Onlangs is er een ontwerp tractaat tusschen N. Grenada en Venezuela aan het Congres aangeboden; de inhoud van hetzelve is zeer voordeelig voor Venezuela, daar de strekking van dat tractaat is, om den handel van N. Grenada voor het grootste gedeelte den weg over Venezuela te doen nemen, en men mag het alzoo voor Nederland van belang achten dat de handel over Curaçao met Venuzuela zoo veel mogelijk aangekweekt worde.

De staatkundige wereld levert geen nieuws op, maar volgens eene tijding uit het zuiden, zoude de Generaal Gamarra zich gekroond hebben als Keizer van Peru, uit wraak dat hij niet tot President verkozen is; dan deze tijding vereischt nadere bevestiging, olschoon die republiek nog in eenen deerlijken staat van wanorde schijnt te verkeeren. Wie weet of Santa Anna met der tijd niet

een dergelijk plan beproeft ?, ten minste als bij het decreet van het Mexicaansch Congres ten uitvoer brengen kan, waarbij de eigendom aan de kerk vervallen verklaard zijn ten voordeele van den staat, in welk geval het hem niet aan geld en misschien evenmin aan de gelegenheid ontbreken zal om eene kroon te koopen.

— De Minister van Financiën heeft eene wet voorgesteld om de inkomende regten op goederen uit de Koloniën te verhoogen; men heeft pogingen gedaan bij het Gouvernement om zulks te voorkomen, maar men stelt zich niet veel goeds van dezelve voor. Het is onmogelijk om het tegenwoordige bestuur met de gedachte van eenen vrijen handel gemeenzaam te maken en de kamers omhelzen gewoonlijk gretig eene gelegenheid om de regten te verhoogen, daar zij met blindheid geslagen schijnen omtrent de wezenlijke belangen des lands. Evenwel is zulks het geval niet met de meest gegoede inlandsche kooplieden, die, vermits zij geene fondsen genoeg hebben om eene lading van Europa af te halen, zich in de koloniën voorzien. Het al of niet aannemen van dezen maatregel zal dus afhangen van den uitslag hunner pogingen bij de leden van het congres en der Kommissie. Men beweert dat het bedoelde voorstel deszelfs oorsprong vindt in eene intrigue van twee Engelsche handelhuizen, die hunnen kommissie handel hebben zien vervallen. Misschien ook wil de Heer Soto, die even als de Generaal Santander van Cucuta is, den handel een er grijing over die plaats geven, het welk toch zal plaats hebben, indien het tractaat met Venezuela in werking gebragt wordt. Maar onhalve dat het Gouvernement een meer bijzonder de President, zich thans meer dan ooit vijandig betoont jegens Europa, en eenen zekeren ijver aan den dag legt om zich in Amerika te concentreren, welke gevoelens eenen sterken weerklank vinden bij de Natie, hebben waarschijnlijk de onophoudelijke schimpschriften van Jamaika en de wensch om de uitgewekenen, die van daar met hun Vaderland handel drijven, te benadeelen, veel bij gedragen om tot een dusdanig besluit te komen.

De tegenwoordige staatkundige leuze: afgunst, haat en nijd jegens Europa en jegens alle vreemdelingen, die zich in Nieuw Granada willen vestigen, zoo als men zulks genoeg bespeurt in de weinige waarde, welke de Minister er aan hecht om zijne meening te verbloemen omtrent de Kolonisten die zich hier met der woon gevestigd hebben. Men hoort in dit land nooit gewag maken van het nut om lieden aan te moedigen, die hunne woeste landen bebouwen en bruikbaar maken konden, zoo als men zulks in Noord-Amerika en Venezuela ziet, maar men spreekt immer van kapitalisten, omdat men gelooft dat zij hun geld zullen komen verspillen in het openen van nieuwe wegen, het bevaarbaar maken van rivieren, enz., en dat is het eenige wat men van Europa verlangt of begeert; maar de ondernemingsgeest van 1824 en 1825 is verdwenen, en men geeft thans zijn geld niet zonder verzekerd te zijn, er winst bij te behalen, en dan nog wenschte men wel te weten waar de heer Soto die Commissie handelaren gezien heeft met zulke groote kapitalen, dat zij eenigen invloed op den voorspoed des lands kunnen hebben. Zeker niet in N. Grenada, alwaar zij meest al in klerken bestaan die niet zelden in bankeroetiers; doch dit zijn slechts voorwendsels om diegenen, die geen kennis van zaken hebben te misleiden en met de fraaije woorden van kapitaal en kapitalisten tot zijne meening over te halen. Dit land is thans in de diepste armoede gedompeld, men ziet niets anders dan ruilhandel, want gereed geld vindt men nergens, en dat alles wordt op rekening der vreemdelingen gesteld. Alhoewel de natie altijd nooit zeer genegen geweest is jegens vreemdelingen, zoo vonden dezelve meer bescherming en welwillendheid bij het Gouvernement van Columbia, dan sedert het bestuur van N. Grenada in handen der liberalen is.

De Commissie voor de buitenlandsche zaken heeft eergisteren aan de Kamer van vertegenwoordigers voorgesteld, om eene wet te maken, waarbij alle vreemde diplomatische en consulaire Agenten, in Nieuw Granada residerende, aan de civiele en criminele regterlijke magt des lands onderworpen verklaard zouden worden, en de Minister van buitenlandsche zaken heeft dit voorstel ondersteund. Eindelijk op voorstel van den Generaal Mosquera, heeft de Kamer besloten, dat de diplomatische Agenten zouden blijven in dezelfde verhouding, waarin de constitutie hen geplaatst had, dat is, dat het Hooge Geregtshof kennis nemen zal van alle betwistbare zaken der Ministers Plenipotentarissen, enz., in het geval dien vooroorloofd bij het voorkomen ... gevonden worden door wetten en tractaten, en omtrent de Consuls, dat zulks geregeld moest worden bij consulaire conventie. Dit alles draagt het kenmerk van den geest die de bestuurders van Nieuw Granada bezielt; misschien zoude Noord-Amerika eenige voorregten kunnen erlangen, indien het van die partijdigheid wist gebruik te maken, en het is ligt mogelijk dat Venezuela de gunstige bepalingen van het nieuw tractaat daaraan verschuldigd is.

De Generaal Flores heeft den beruchten Garcia del Rio, Granadeer van geboorte en in 1830 Minister van Urdaneta, als Plenipotentiaris benoemd, maar verstaan hebbende, dat men hem hier niet ontvangen zoude, weigert hij nu, er in het geheel een te zenden. Dientengevolge moet de Generaal Obando met zijne troepen van Popayan op Pasto gemarcheerd zijn, om de grenzen te dekken, en houdt men zich in het Congres alhier onledig met de discussie van een decreet om het uitvoerend gezag te magtigen, de regeling met Venezuela al een te bewerkstelligen.

Op de rivier van Guayaquil vallen dagelijks schermutselingen voor, tusschen Flores en Bocafuerte, zoo dat de burger oorlog in den Equator nog altijd voortduurt.

Men zal zich welligt herinneren, dat een uit Brazilie naar Engeland bestemd Engelsch oorlogsschip, *Thetis* genaamd, met geld en kostbaarheden ter waarde van 900 000 dollars beladen, niet ver van Rio Janeiro, bij Kaap Frio, in de maand December 1830, tegen eene blinde klip zeilde en zonk. Zoodra de tijding van dit ongeval in Engeland bekend werd, zond men een van der schepen *Algerine*, kapt. *de Roos*, derwaarts, om pogingen te doen tot berging van de verloren schatten in het wrak te stellen. Den 6 en Maart 1832, dus 14 maanden na de schipbreuk der *Thetis*, kwam *de Algerine*, met 11 officieren en 80 matrozen en werklieden, bij Kaap Frio aan. Het schip ankerde in eene kleine ver van de plaats des ongevals verwijderde haven; een gedeelte der manschappen vervaardigde zich hutten op den landtogt en de overige, ten getale van 30 of 40 bleven in de nabijheid van het wrak. Het de noordoostelijke kust van Kaap Frio vormende land bestaat uit eene groote massa granietrots, die zich zestig Engelsche mijlen oostwaarts van Rio-Janeiro in den Atlantischen oceaan uitstrekt.

De inham, waar de *Thetis* was gezonken, vormt eene overhoeksige insnijding in de klipholling en is 600 voet diep en schier even breed. In het rond verheffen zich granietrotsen van 2 a 300 voet hoogte. Deze inham is aan den vollen aandrang der Zuid Atlantische zee onophoudelijk blootgesteld en uit dien hoofde heerscht hier altijd eene rusteloze branding. Het weder is zeer veranderlijk en gaat menigwerf in weinige uren van volmaakte windstilte over tot bulderende orkanen. Waarschijnlijk zag men op den aardbol vertoonen zoo veel verschrikkelijke grootsch als deze inham, wanneer en zuidwestelijke stoken er op aanblazen. De werkzaamheden der duikers moesten dikwijls gestaakt worden wanneer het weder stormachtig werd; de onafgebroken golfslag maakte buitendien de verrigting der duikerklok hoogst gevaarlijk. Zoodra de toebereidselen geëindigd waren, begaf kapitein *de Roos* zelf zich naar de diepte en nam den afgrond der zee nauwkeurig in oogenschouw: hij onderzocht de ligging en grootte der rotsbrokken die door de kracht der zee over de plaats, waar de edele metalen der *Thetis* verstrooid lagen, waren heengerold. Deze steenmassa's moesten, een voor een, uit den weg geruimd worden alvorens men met den schat kon gemaakt: dit was geene geringe moeite, want de geweldig zware golfslag, ondersteund door het gebroken gedeelte van het wrak, hield de rondom en over de *Thetis* te zamen gerolde graniet blokken wigsgewijze in elkander gepend: goud, zilver, ijzer en stukken hout alles lag als een boel vermengd. Daarenboven hadden de duikers veel te lijden van den ondragelijken stank van rottende dierlijke voorwerpen. Het allereerst begonnen zij het bovengedeelte des wraks op te ruimen, daarna achtereenvolgens de rotsbrokken los te maken en op zijde te wentelen; men begon met de kleinste stukken en zoo al voort, tot dat men eindelijk bij de zwaarste meester was. Sommige derzelven wier wegruiming den vermetelen ondernemers onbeschrijfelijke krachtsinspanning kostte, werden geacht eene zwaarte te hebben van omtrent 1500 centenaars. De gevaarlijke expeditie werd met den gelukkigsten uitslag bekroond. Den 23sten July 1832 was men zoo ver gevorderd, dat alle verdere pogingen gevoegelijk konden worden opgegeven, vermits *vijftien zestiende* gedeelten van den schat geborgen waren, met welke de *Algerine* den eersten Augustus naar Rio-Janeiro vertrok. Het klimaat was voor de expeditie gunstig geweest, hebbende de manschap slechts weinig zieken gehad, en bij den langdurenden arbeid op den grond der zee verloor niemand het leven. Eenmaal slechts dreigde hen gevaar: een walvisch, namelijk, naderde de duikers en kwam bijna met den duikertoestel in aanraking, doch gelukkig veranderde het dier van koers, en het bij de stoutmoedige mannen zich slechts de herinnering achter aan de wonderbare ontmoeting met dezen reusachtigen bewoner der diepte.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Octrooijen in Engeland verleend aan:

John Kitchen, voor eene verbetering in de drukpers, bestaande voornamelijk daarin dat de letters, welke op de gewone wijze horizontaal liggen daarbij vertical staan, zoo als ook de drak in die rigting door eene zamenstelling van hefboom en raderen aangebragt wordt; terwijl het Zwarten of Inkten der letters door middel van eene elastieke cilinder, die regtstandig op en neer bewogen wordt, geschiedt. De plaats, die dit werktuig beslaat, is zeer klein; het gewigt van het geheele werktuig is omtrent 1500 Ned. Ponden en de prijs £ 150 sterling of omtreat 1800 gulden.

Josuha Batts, voor een werktuig om wol te kammen en te reinigen, hetwelk tusschen twee getande cilinders geschiedt.

William Norvel, voor een werktuig om touw te slaan, waarbij, na het de draad gesponnen is, het touw op verschillende wijzen geslagen wordt; zoodat het sterker en zachter dan gewoonlijk is.

W. Vigtson, voor een werktuig, waarbij de aanvoer of toestrooming van lucht tot de fornuizen geregeld na een gewenschte van licht, ... als ware het, vermindert of vermeerderd worde.

Louis Schwele, voor een werktuig waarmede men alle mogelijke figuren in verschillende lijwaden kan weven.

Robert Beard, voor een werktuig om teegels of slavuizen te vervaardigen, welke van vaster zelfstandigheid en meer gelijkvormig zijn, dan zij gewoonlijk gemaakt worden.

Louis Quentin, voor een middel waardoor het omslaan van Rijtuigen voorgekomen wordt, bestaande in eene en enkele lange rol of cilinder, ter breedte van het rijtuig, die over den weg rolt en waarboven de koets of wagen geplaatst is.

Moses Poole, voor een middel, waardoor meerder stoom in den stoomketel verkregen wordt, bestaande de ketel in eene serie van buizen, die in eene nauwe aanraking met het vuur gebragt worden.

Thomas Shaw Brandreth, voor een middel om dierlijke kracht op werktuigen toe te passen. De uitvinder stelt voor een paard of ander dier in eenen wagen te plaatsen, en het te doen loopen als op eenen trommel, welke aan den as vast is, om zoo doende de voortgaande beweging te erlangen.

William Newton, voor een middel ter bevordering van de uitdamping en verdikking van siroop, om suiker te bereiden, zout te cristaliseren en in het algemeen, om te distilleren. Het voorname beginsel, waarop dit berust, bestaat daarin, om, door middel van eene perspomp, verwarmde lucht in de nauwen onder de vloeibare of kokende stoffe te brengen, waardoor de werking aanmerkelijk bevorderd wordt.

Henry Davey, voor een werktuig, om oude vodden te hakken, schoon te maken en tot eene pap voor papier te bereiden, bestaande in tegen elkander werkende cilinders, waarin die vodden geschuurd, gehakt, gezuiverd en gemengd worden.

Charles Weaton, voor een wind-muziek-instrument, genaamd Symphonium, waarbij de tonen voortgebragt worden, door middel van eene doos, bij wijze van eenen blaasbalk zamengesteld, welke, op en neer drukkende, wind en geluid, door de openingen, welke met de vinger bespeeld worden, voortbrengen. (1)

William North, voor een middel, om gebouwen te dekken, bestaande in het dak met [illegible] te bekleeden, en wel in dier voege, dat [illegible] van iedere leilaag eene opening is, om [illegible] lucht in 't gebouw te laten en [illegible] schadelijke dampen te doen uitstroomen.

Robert William Brandling, voor een middel, om de stoomkracht toe te passen [illegible] maken op rijtuigen, schuiten enz., bestaande in het plaatsen van stoomwerktuigen langs den oever eener rivier [illegible] ten einde, door middel van lijnen, de schepen of schuiten voort te trekken of door stoomwagens welke op eenen gewoonen spoorweg, langs de rivier gelegd, loopen, en zoo doende vaartuigen op- of voort te trekken.

FRANKRIJK. De heer *Charrière*, fabrijkant van chirurgicale instrumenten, wordt geacht in dat vak arbeid te leveren, welke de hoogste bewondering wegdraagt. Hij heeft eene met regte zwarigheden weten te overwinnen, welke zich tot nu toe bijna onoverkomelijk achtte, bijzonder die van de *forceps*.

Doctor *Auzoux* heeft dit jaar op de Tentoonstelling te Parijs eene Anatomisch voorwerp ingezonden, 5 voet 8 duim hoog, geheel van kartondeeg gemaakt, en bestaande uit 1200 stukken, welke een voor een losgemaakt kunnen worden, en, 115 verschillende aanwijzingen voorstellen. Deze arbeid, welke te gelijkertijd van het vernuft en de volharding des bewerkers getuigt, is op zich zelve een lijvig boek over de ontleedkunde, en bestemd om de studie van dezen tak der geneeskunde bijzonder voorbeelen in de kunst bevattelijk te maken.

(1) Dit muziekinstrument schijnt, zoo niet het hetzelfde te zijn, dan ten minste groote overeenkomst te hebben met het TERPODION, door den heer BUSCHMANN, reeds voor eenige jaren uitgevonden, en waarop gemelde heer zich in de meeste groote steden van Europa, en thans ook in Nederland met tot heeft doen hooren.

De bankier *de Botherel* te Parijs heeft eene soort van rijdende gaarkeukens (*omnibus-Cafes-restaurans*) uitgedacht. Deze maagazijnen van allerlei soort van gekookt en ongekookt toebereide spijzen voorzien, moeten Parijs in alle rigtingen doorkruisen, ten einde de Parijzenaars de spijzen volgens de kaart zonder kunnen uitkiezen. Aan het achtereinde van zulk een rijtuig is een aardig buffet (waarschijnlijk met eene schoone *limonadière* gestoffeerd): alwaar men zich kippen, patrijzen, cotteletten enz. voor zijn geld kan verschaffen. Er moeten bovendien allerwege, vele kleine restauratien, van het hoofdbestuur afhankelijk gevonden worden, waar men kan eten en spijzen laten halen. Het gebouw, van waar deze gastronomische diligences vertrekken, wordt geroemd, wegens deszelfs sierlijkheid, en den smaak waarmede alles is ingerigt; en de bewoners der Metropole staren met bewondering op het *grandiose* van het onderwerp zoowel als van de onderneming.

GEBOORTE, STERFGEVALLEN, ENZ.

BURGERLIJKE STAND. — In de vorige week zijn ingeschreven, als:

BEVALLEN: Johanna Francina Fritscher, dochter. — Margaretha Johanna Weigandt, dochter — Henriette van Straatman, zoon — Jacoba Francina Poederooij, dochter — Catharina Wilhelmina Arons, dochter. — Henrietta Juliana Hegman, dochter. — Sara Jesurun, huisvrouw van David Nitto, zoon.

OVERLEDEN: Hendrik Christiaan Meijer, oud 24 Jaar 25 dagen. — Lena van J. C. Jong, oud 74 jaren. — Jan Thoma, oud 29 Jaren en 9 dagen.

LEVENLOOS: geboren kind van Wilhelmina Isabella Brandon.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 30sten November, de Nd. Am. Brik Mary and Eliza, Kapt. ... Swenson, van Boston.

ADVERTENTIEN.

(42175) De KURATOR en WEESMEESTER der *Nieuwe Wees, Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer dezer Kolonie*, zal op Dingsdag den 9den dezer, des namiddags ten *vier* uren, ter voorschreve Kamer, door den Vendumeester A. SALOMONS, doen verkoopen: Meubelaire Goederen, Mans en Vrouwen Kleederen, enz., enz.; aankomende den gerepudieerden gemeenschappelijken Boedel C. G. EIJBO, en nagelaten echtgenoote BEINTJE CORNELIA ABSOLOM en MATHIJS OEHLERS.

Alsmede de Slaven:

ZEMIRE;

SALLY en

CATHARINA;

aankomende den Boedel MARIA ERDMUTHA ROTHE, laatst Weduwe JOHN EVANS.

Paramaribo, den 2 December 1834.

C. A. FISCO,
2de Commies.

DE KURATOR en WEESMEESTER der *Nieuwe Wees, Kurateele en Onbeheerde Boedels Kamer*, zal op Dingsdag, den 9den dezer, ter voorschreve Kamer, doen verkoopen: Mans en Vrouwen Kleederen, enz., aankomende de *desolate* Boedels; FREDRIK GODFRIED HOMEIJER; LAURENS DE VRIES; HENDRIK PODEKOWITS; HENDRIK van HENDRIK KUIJPER; GEORGE Nas. DAVIDS; KLAAS WALLES; MARTINUS DE NEEFF; AUGISTINHO DO REGO; BASKI van NIJD EN SPIJT en CATHARINA van DOLRE; van alle welke Boedels geene genoegzame goederen zijn gevonden, om Crediteuren te kunnen oproepen.

Paramaribo, den 2 December 1834.

C. A. FISCO,
2de Commies.

(46786) VERKOOP BIJ EXECUTIE, ten overstaan van den fungerenden Adjunct Griffier bij het Geregtshof te *Suriname*, tot de Kleine Zaken, van de Slaven: *Jonas, Frida, Abuis, Eliza, Johanna, Fredrik* en *Catharina*; aankomende C. G. FRENCKEL.

Deze Executie verkooping zal plaats vinden, op Woensdag den 3den December 1834, des voormiddags ten *negen* uren, voor het lokaal van het Geregtshof dezer Kolonie.

Het Proces-verbaal van arrest of inbeslagneming ligt ter *visie*, ter Griffie van het Geregtshof voormeld.

Paramaribo, 1 December 1834.

De Deurwaarder bij het Geregtshof te *Suriname*, speciaal ten dienste der Commissie tot de kleine Zaken,

ABM. MOs. FERNANDES.

(46787) Op den 26sten November 1834, is van de *Steenbakkersgracht* WEGGEDREVEN: Een opgeboeid *vier riems CORJAAL*. — De terugbrengst daarvan aan den ondergeteekenden, zal *genereus* beloond worden.

P. van FERRIER.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het Schip de Prins der Nederlanden, Kapt. J. Hilbrands. — Adres bij Gebroeders Reijns. Sluit 5 December.

Het Schip Sophia Cecilia, Kapt. B. F. Ipsen. — Adres bij G. br. Reijns. Sluit 14 December.

Het Schip Atalante, Kapt. C. Meijer. — Adres bij Gebrs. Reijns. — Sluit uiterlijk 20 December.

Het Schip Noord Holland, Kapt. H. K. Smit. — Adres bij Gebr. Reijns.

Het Schip de Faam, Kapt. J. Andriessen. Adres bij L. D. J. van Bemmel.

Het Schip Suriname, Kapt. R. van der Meij. — Adres bij J. L. Gellée. — Sluit 16 December.

Het Schip Nicolaas Witsen, Kapt. F. Lange. Adres bij J. F. Faverei. — Sluit 15 December.

Naar Rotterdam:

Het Schip de jonge Arie, Kapt. L. Haag. Adres bij Gebrs. Reijns.

Het Schip Nickerie, Kapt. John Cleland. Adres bij J. M. Symson.

Naar Middelburg:

Het gezinkt Brikschip Agenoria, Kapt. W. van der Kolff. — Adres bij Leijsner en Scheffer.

Hoogsten Waterstand

AAN DE FORTRESSE NIEUW AMSTERDAM:

	's morgens. u. m.	's avonds. u. m.
2 Dingsdag	6—45	7—04.
3 Woensdag.	7—23	7—42.
4 Donderdag.	8—01	8—20.
5 Vrijdag	8—40	9—09.

Als het aan de Fortresse *Nieuw Amsterdam* hoog water is, dan is zulks aan *Paramaribo* 11 minuten *later*.

Ter Drukkerij van FUCHS & Co.